

Lucie KOURKOVÁ, *Pamětní kniha městečka Brtnice z 18. století*, České Budějovice 2011 (= diplomová práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 182 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Městským pamětním knihám se dostává opětovně pozornosti historického bádání. Zpravidla se ale badatelé zaměřují na knihy, jež začaly být v městských kancelářích jednotlivých měst vedeny ve vrcholně či pozdně středověkém období. Naopak novověké pamětní knihy bývají studovány spíše ojediněle. Jednu z takových pamětních knih, vedenou v městečku Brtnice v tehdejší Jihlavském kraji, si jako téma své diplomové práce vybrala Lucie Kourková.

Ve stručném úvodu se nejprve dotkla typů městských knih, zmínila jména autorů, kteří jim dosud věnovali pozornost, a okomentovala studovaný pramen. Následnou kapitolu poté věnovala dosavadním zpracováním dějin Brnice, jimž vévodí zejména kvalitní a obsáhlá kolektivní monografie autorského kolektivu vedeného Janem Janákem z roku 1988. Od jejího vydání ale spatřila světlo světa celá řada dalších příspěvků k dějinám města a jeho vrchnosti, jejíž poměrně spolehlivý přehled autorka podala v další části zmíněné druhé kapitoly. Nezbytnou součástí předkládané práce tvoří vylíčení brtnické historie s důrazem na raně novověké období. V první části svého výkladu se diplomantka zabývala šlechtickými vlastníky Brtnice i přílehlého panství z rodu Valdštejnů a posléze Collaltů. Jako obvykle se jedná o kompilativně pojatý výklad, v němž autorka prokázala schopnost samostatné práce s literaturou. Podrobnější vysvětlení by si ale zasloužila zmínka o bratrském kostele sv. Matouše (s. 18).

Následující kapitola je věnována vývoji vrchnostenské správy a poddanské samosprávy v Brtnici. Společně s literaturou se diplomantka při jejich zpracování snažila využít také některé nevydané archivní prameny, zejména jí studovaný rukopis brtnické pamětní knihy. Za zdařilejší přitom považuji část výkladu o vrchnostenské správě, naopak některé záležitosti městské správy se sl. Kourkové – evidentně i vzhledem ke stavu dochované pramenné základny – nepodařilo zcela vysvětlit (postavení purkmistra v radě, proměna počtu radních v městečku, role tzv. starších; vše na s. 41; přehled purkmistrů, rychtářů a radních je obsažen v příloze 10.3 na s. 166-175). Spolu s oběma zmiňovanými oblastmi se dostalo pozornosti také cechům a brtnické židovské obci. Při líčení zaznamenaných událostí ale diplomantka zůstala v zajetí lokální či regionální historické literatury, zatímco obecnější literatura k řadě témat (robotní patenty, soukenictví na Vysočině a další) zmíněna není.

Poté, co se vyrovnala s brtnickými dějinami, věnovala Lucie Kourková další část své diplomové práce výkladu o městských knihách a brtnické pamětní knize. Kapitola o obecném vývoji městských knih je pojata opět kompilativně a stručně. Je zřejmé, že diplomantka se jistěji cítí v jí důvěrně známém prostředí Brtnice a tamní městské knihy, zatímco do obecnějších pasáží přechází jen velmi nerada. Své znalosti pramene zúročila právě v kapitole zabývající se zkoumaným rukopisem brtnické pamětní knihy, uložené ve Státním okresním archivu v Jihlavě. Autorka se jím nejprve zabývala v kontextu dalších písemností vedených (a dochovaných) tamními písaři. Následně podrobně popsala vnější i vnitřní podobu rukopisu a pokusila se identifikovat jednotlivé písaře, kteří se podíleli na jejím vedení.

Edice zkoumané knihy tvoří přílohu předkládané diplomové práce. O jejím zaměření nemá diplomantka zcela jasno – na s. 3 se píše o přepisu, na s. 73 naopak kritické edici. Blíže má k přepisu, neboť obsahuje přepis vlastního textu pramene, který jen na některých místech doplňují poznámky pod čarou. Naopak rejstříky chybí. Z paleografického hlediska si diplomantka evidentně byla jistější v českých pasážích, naopak německý text a některé latinské pasáže jsou často doprovázeny otazníkem dokládající editorčinu nejistotu ve čtení těchto částí.

Práce se vyznačuje také některými formálními nedostatky zejména v citacích uvedených v poznámkách pod čarou. Diplomantka nemá jasno v psaní zkrácených citací, používání kurzívy, na některých místech chybí stránkový rozsah citovaných studií nebo uvedení ročníku časopisu u citací studií v časopise. V práci rovněž chybí seznam příloh.

Diplomová práce Lucie Kourkové představuje cenný, ale v řadě aspektů neúplný příspěvek ke studiu jedné z novověkých pamětních knih. Zatímco v „brtnických“ pasážích si byla autorka jistější, jistě i díky tomu, že se mohla opřít o syntézu dějin města, do obecnějšího výkladu se pouštěla jen velmi neochotně. Její práci doporučuji k obhajobě, ale vzhledem k uvedeným nedostatkům ji hodnotím jako **velmi dobrou**.

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 15. června 2011